

رسلاح مبارزه با قاچاق

وجود ایکس ری ها در گمرک چه اهمیتی دارد؟

نویسنده: محمد جواد فرجی

قرگاهل بسک ارنه
بامفساد فرقتس

در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، قاچاق پهپادها، ریز پرنده‌ها و قطعات آن‌ها توسط رژیم صهیونیستی به ایران، یک چالش جدی برای امنیت مرزها و گمرکات کشور ایجاد کرد. این تهدیدات پیچیده به واسطه‌ی دستگاه‌های نظارتی پیشرفته‌ای همچون ایکس‌ری‌های کامیونتی و کانتینری باید شناسایی می‌شدند، اما شواهد و اطلاعات موجود نشان می‌دهد که این دستگاه‌ها نتوانسته‌اند به طور مؤثر این تهدیدات را تشخیص دهند. این موضوع، پرسشی جدی را مطرح می‌کند: چرا سیستم‌های نظارتی در گمرکات و پایانه‌های مرزی ایران نتوانستند از ورود چنین تهدیداتی جلوگیری کنند؟ این سؤال، زمینه‌ساز بررسی وضعیت کنونی و نیاز به بهبود و نوسازی این تجهیزات است.

چطور پهپادها و ریز پرنده‌ها به آسمان ایران رسیدند؟

در ۲۳ خرداد ۱۴۰۴، سربازان گمنام ایرانی پشت پدافندهای ضدهوایی در حال مقابله با پهپادها و ریزپرنده‌هایی بودند که چندی پیش از شروع جنگ، توسط رژیم صهیونیستی به داخل خاک ایران قاچاق شده بودند. چند روز پس از شروع جنگ، وال استریت ژورنال گزارش داد که رژیم صهیونیستی پهپادهای تهاجمی را از طرق گوناگون، از جمله کامیون‌ها، کانتینرهای حمل‌ونقل و حتی چمدان‌ها، به ایران قاچاق کرده است. این خبر، سوالات جدی‌ای را در ذهن مردم ایجاد می‌کند: چگونه این پهپادها، ریزپرنده‌ها و قطعات آن‌ها توانسته‌اند از مرزهای ایران که اغلب، تحت پوشش دستگاه‌های نظارتی پیشرفته مانند ایکس‌ری‌ها قرار دارند، عبور کنند؟ چگونه این سیستم‌های حساس و پیچیده، قادر به شناسایی و متوقف کردن چنین تهدیدات فنی و راهبردی نبوده‌اند؟ این پرسش‌ها، به طور غیرمستقیم، زمینه‌ساز بحثی در مورد کارکرد و وضعیت دستگاه‌های ایکس‌ری در گمرک‌های ایران می‌شود.

چطور ایکس ری ها تهدیدات را شناسایی می کنند؟

دستگاه های ایکس ری (آشکارساز)، ابزارهای پیشرفته ای هستند که برای نظارت بر محموله های مختلف مثل تجاری، در مرزها و گمرک ها استفاده می شوند. این دستگاه ها با استفاده از اشعه ایکس، قادرند محتویات کامیون ها و کانتینر ها را به دقت بررسی کرده و به اپراتورها امکان مشاهده لایه های مختلف مواد را بدهند. تصاویر حاصل از این دستگاه ها، جزئیات دقیقی از محتویات بسته ها، قطعات و حتی مواد مخدر و سلاح ها را به نمایش می گذارند. این فناوری ها نقش حیاتی در شناسایی کالای قاچاق دارند، اما موفقیت آن ها در شناسایی اشیاء پیچیده؛ مانند پهپادها، به چالش های مختلفی از جمله کیفیت تصویر، قدرت تفکیک و نرم افزارهای تحلیلی بستگی دارد. حال باید به دنبال پاسخ به این سؤال باشیم که چرا این دستگاه ها در ایران علیه قطعات پهپادها و ریز پرنده هایی که از طریق گمرک و مرزها قاچاق شدند، موفق نبودند؟

تعداد و کیفیت: آخرین وضعیت ایکس ری ها در گمرک های ایران

وضعیت فعلی دستگاه های ایکس ری کامیونتی و کانتینری در گمرکات ایران نشان دهنده یک تناقض جدی در نیاز و منابع موجود است. در حالی که برای تأمین امنیت مرزها و جلوگیری از قاچاق کالا و تهدیدات امنیتی به ۶۴ دستگاه فعال نیاز داریم، تنها ۳۷ دستگاه در حال کار هستند! از این ۳۷ دستگاه، ۱۷ دستگاه خارجی و ۲۰ دستگاه ایرانی هستند که به طور کلی قدیمی و نیازمند تعمیرات هستند. قدیمی ترین دستگاه ها مربوط به سال ۱۳۸۳ است و جدیدترین آن ها در سال ۱۴۰۳ نصب شده است. یکی از مشکلات جدی، تعداد روزهای خرابی این دستگاه ها است. برای مثال، یکی از دستگاه های گمرک شهید رجایی ۲۱۷ روز معیوب بوده است! که به طور مستقیم بر کارایی و دقت سیستم های نظارتی تأثیر منفی می گذارد.

| راهکارهای عملی برای نجات ایکس ری ها

برای حل چالش‌های موجود در استفاده از دستگاه‌های ایکس ری کامیونتی و کانتینری در گمرکات ایران، چندین راهکار عملی و مؤثر وجود دارد. اولین اقدام ضروری، نوسازی و ارتقای تجهیزات است. باتوجه به عمر بالای دستگاه‌ها، جایگزینی دستگاه‌های قدیمی با مدل‌های جدیدتر و مجهز به فناوری‌های پیشرفته می‌تواند بهبود قابل توجهی در عملکرد و دقت سیستم‌ها ایجاد کند. همچنین، واردات دستگاه‌های جدید و استفاده از فناوری‌های روز دنیا (باتوجه به ملاحظات امنیتی) برای ارتقای کیفیت تصاویر و سرعت پردازش داده‌ها اهمیت زیادی دارد. دومین راهکار، افزایش تعداد دستگاه‌ها در گمرکات است. باتوجه به اینکه تنها ۳۷ دستگاه فعال در مقابل نیاز به ۶۴ دستگاه داریم، باید به سرعت نسبت به تولید دستگاه‌های باکیفیت یا خرید و نصب دستگاه‌های جدید اقدام شود تا ترافیک مرزی و حجم محموله‌ها به درستی پوشش داده شود. سومین پیشنهاد، بهبود فرایندهای نگهداری و تعمیرات دستگاه‌هاست. باتوجه به مشکلات فراوان خرابی‌ها و روزهای غیر عملکرد دستگاه‌ها، ایجاد سیستم‌های پیشگیرانه برای نگهداری و تعمیرات به موقع می‌تواند به کاهش زمان خرابی و بهبود کارایی دستگاه‌ها کمک کند. در نهایت، آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی گمرکی برای استفاده بهینه از این فناوری‌ها نیز باید در دستور کار قرار گیرد تا از ظرفیت‌های این سیستم‌ها به بهترین نحو استفاده شود.

| دستگاه‌های ایکس ری، پازل مبارزه با قاچاق در گمرک‌ها

در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، قاچاق پهبادهای ریز پرنده‌ها و قطعات آن‌ها توسط رژیم صهیونیستی به داخل خاک ایران از طریق مرزهای کشور، نگرانی‌های زیادی را به وجود آورد. این تهدیدات که از طریق راه‌های مختلفی مانند کامیون‌ها و کانتینرها و... به ایران وارد شدند، نشان داد که فناوری‌های نظارتی مانند ایکس ری‌های کامیونتی و کانتینری در گمرکات ایران نتوانسته‌اند به طور مؤثر این تهدیدات را شناسایی کنند. وضعیت کنونی دستگاه‌ها، با تعداد محدود و قدیمی‌شان، و مشکلاتی همچون خرابی‌های مکرر، نیاز به یک رویکرد جدی برای ارتقای و نوسازی این فناوری‌ها را آشکار می‌سازد. باتوجه به چالش‌های موجود، راهکارهایی مانند نوسازی تجهیزات، افزایش تعداد دستگاه‌ها، بهبود فرایندهای نگهداری و تعمیرات، و آموزش نیروی انسانی گمرک می‌توانند به طور مؤثر در مقابله با تهدیدات مشابه در آینده کمک کنند. این مسائل، هرچند مرتبط با مبارزه با قاچاق کالا هستند، اما پیچیدگی‌ها و تهدیدات جدیدی را از منظر امنیت ملی و فناوری‌های جدید به نمایش می‌گذارند. پرسش اساسی این است: آیا گمرک جمهوری اسلامی ایران و دستگاه‌های مسئول در پایانه‌های مرزی ایران، در آینده قادر به مقابله با تهدیدات پیشرفته و پیچیده‌ای؛ مانند قاچاق پهبادهای ریز پرنده‌ها خواهند بود؟

دریافت سایر مکتوبات

«قرارگاه ملی مبارزه با مفاسد اقتصادی» به عنوان یک مجموعه مردم نهاد مستقل، برآن شده است تا در مسیر مبارزه با مفاسد اقتصادی؛ با رویکردی پیشگیرانه فعالیت نماید و این مجموعه هدف خود را همسوسازی ظرفیت پژوهشگاه‌ها، رسانه‌ها و جریان‌های دانشجویی و صنفی و در یک کلام نخبگان جامعه قرار داده است تا مبدائی برای گفتمان سازی عالمانه در راستای ریشه کنی سرطان فساد اقتصادی از پیکر نظام مقدس اسلامی ایجاد گردد.

www.FesadSetiz.ir

  @fesadsetiiz

  @fesadsetiz_ir

تهران میدان انقلاب
خیابان کارگر شمالی
بن بست امین - پلاک ۱۰

۰۲۱-۶۶۴۰-۸۷۳۰

قرارگاه ملی مبارزه با مفاسد اقتصادی